

prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (Ig. Barbacaru)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, L. Pruteanu, I. Cotruță)

ÎNCHEIERE

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Negrea Rodica împotriva Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Chilari Marin și Societatea cu Răspundere Limitată „Farmina” cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel declarată de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni, s-a casat hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 21 noiembrie 2016, în partea pretențiilor admise, cu emiterea în acea parte a unei noi hotărâri prin care s-a respins ca nefondată cererea Rodicăi Negrea, în rest hotărârea s-a menținut,

c o n s t a t ă:

La 05 februarie 2016, Negrea Rodica a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva ÎM CIA „Transelit” SA, intervenient accesoriu Chilari Marin cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a invocat reclamanta că, la 15 mai 2014, ora 18.15, în mun. Chișinău, în apropierea str. Matei Basarab a avut loc accidentul rutier în care a fost implicat autovehiculul de marca XXXXX condus de către Chilari Marin, aparținând cu drept de proprietate lui Chilari Marin și autovehiculul de marca XXXXX condus de către Negrea Marcela, aparținând cu drept de proprietate reclamantei.

A notat reclamanta că, vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin.2 din Codul contravențional a fost recunoscut Chilari Marin.

La momentul comiterii contravenției menționate, Chilari Marin poseda polița de asigurareXXXXXXXX, prin care a fost asigurată răspunderea civilă a lui Chilari Marin pentru vătămare corporală sau deces, avarierea sau distrugerea de bunuri ale terțelor persoane. Prin urmare, ulterior, a fost înștiințat și asigurătorul de răspundere civilă despre survenirea cazului asigurat.

Ca consecință a survenirii cazului asigurat menționat, asigurătorul de răspundere civilă a achitat despăgubirea de asigurare persoanei păgubite, deoarece conform

raportului de evaluare a pagubei № 616/05A „Valoarea prejudiciului cauzat proprietarului a autovehiculului marcaXXXXX, constituie: 68074, 95 de lei + 2256,01 lei + 12168,00 lei = 82498,96 de lei.

În temeiul prevederilor art. art. 512, 513, 572, 575, 602, 610, 611, 617, 619, 622 1301, 1302, 1304, 1307, 1315, 1328, 1330 din Codul civil, art. art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 16, 17, 43, 56, 57 din Legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, art. 1,2, 3, 7, 5, 19, 20, 22, 23, 61 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 14-XVI din 22 decembrie 2006, în urma survenirii cazului asigurat și înștiințării asigurătorului de răspundere civilă, precum și deschiderii dosarului de daune № 142/06-2014CH în data de 09 iunie 2014, asigurătorul de răspundere civilă urma să achite despăgubirea de asigurare, în valoare de 82,498.96 de lei.

Astfel, a solicitat reclamanta încasarea din contul ÎM CIA „Transelit” SA despăgubirea de asigurare, în valoare de 82,498.96 de lei; dobânda de întârziere, în valoare de 2825,31 de lei și cheltuielile de judecată (f.d.5-7).

Ulterior, reclamanta și-a majorat cuantumul acțiunii solicitând în temeiul argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată inițială încasarea dobânzii de întârziere în cuantum de 38 533,80 de lei (f.d.59-60, 67-68).

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, cererea de chemare în judecată înaintată de Negrea Rodica s-a admis parțial. S-a încasat din contul ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul Rodicăi Negrea despăgubirea de asigurare în sumă de 82 498, 96 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 38533, 80 de lei și cheltuielile de judecată: taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în mărime de 3630, 98 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 4500 lei în total suma de 129163,74 de lei. În rest cererea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond s-a bazat pe cercetarea completă, a tuturor probelor prezente și a constatat că, potrivit raportului de evaluare a pagubelor nr. 616/05A din 27 mai 2014, pârâțul urmează să-i achite reclamantei suma despăgubirii de asigurare.

Astfel, invocând prevederile art. art. 514, 1301, 1304, 1307 din Codul civil, art. 15, 18, 19 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, instanța a reținut că Chilari Marian la momentul producerii accidentului rutier deținea polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă nr.XXXXXX din data de 01 octombrie 2013 eliberată de ÎM CIA „Transelit” SA în privința automobilului de modelXXXXX, avea calitatea de asigurător al ÎM CIA „Transelit” SA și fiind recunoscut vinovat de producerea accidentului rutier, conform art. 1301 din Codul civil, asigurătorul se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele termenele și convenite, la caz 82, 498. 96 de lei.

Totodată, instanța precizând prevederile art. 602, 619 din Codul civil, art.19 alin.(2) din Legea nr.414 din 22 decembrie 2006, instanța a reținut că Negrea Rodica a înștiințat asigurătorul CIA „Transelit” SA despre survenirea cazului asigurat, iar în legătură cu neexecutarea de către pârât a obligațiilor de plată a despăgubirii de asigurare, ultimul urmează să achite dobânda de întârziere în mărime de 38 533,80 de lei calculată pentru perioada 10 septembrie 2014 – 03 octombrie 2016.

La 13 decembrie 2016, ÎM CIA „Transelit” SA, considerând neîntemeiată hotărârea primei instanțe, a înaintat cerere de apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de

chemare în judecată înaintată de Negrea Rodica să fie respinsă integral.

În motivarea apelului a indicat că, prima instanță la adoptarea hotărârii nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, cât și au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept procedural.

Prin decizia din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel declarată de IM CIA „Transelit” SA, s-a casat hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, din 21 noiembrie 2016, în partea pretențiilor admise și în acea parte s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca nefondată cererea Rodicăi Negrea de chemare în judecată a IM CIA „Transelit” SA, intervenienți accesorii Chilari Marin și SRL „Farmina” cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată. În rest hotărârea s-a menținut.

Pentru a hotărâ astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului, argumentele formulate în cererea de apel sunt întemeiate.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a reținut drept eronată concluzia primei instanțe privind dispunerea încasării în mod forțat din contul ÎM CIA „Transelit” SA în beneficiul reclamantei a sumei despăgubirii de asigurare stabilite în baza Raportului de evaluare a pagubelor nr.616/05A.

Or, potrivit prevederilor art.4 alin.(1) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, persoanele fizice și persoanele juridice care au în posesiune autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova sunt obligate să se asigure pentru cazuri de răspundere civilă auto ca urmare a prejudiciilor cauzate prin accident de autovehicul produs în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.

Iar, art. 8 alin. (23) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 stipulează că în cazul în care asiguratul persoană fizică, cu excepția întreprinzătorului individual, a transmis autovehiculul pentru care s-a încheiat contractul în posesiunea unei persoane juridice sau a unui întreprinzător individual în temeiul contractului de locațiune sau al altui titlu prevăzut de legislație, riscul celor admiși de persoana juridică sau întreprinzătorul individual să utilizeze autovehiculul nu se consideră asigurat prin contractul încheiat în condițiile alin.(2).

Astfel, Chilari Marian a predat în posesie și folosință, autovehicolul persoanei juridice ÎCS „Farmina” SRL, fapt confirmat prin foaia de parcurs nr.956965 din 02 mai 2014, prin urmare, ÎCS „Farmina” SRL în calitate de posesor al autovehicolului era obligată să perfecteze contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, circumstanță în care accidentul produs la 15 mai 2014, nu poate fi considerat drept un caz asigurat.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 06 aprilie 2018 Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017, cu menținerea hotărârii primei instanțe din 21 noiembrie 2016.

Prin referința depusă la 11 iulie 2018, CIA „Transelit” SA a notat că recursul înaintat de Negrea Rodica, conține obiecțiile de fapt și de drept care deja au fost obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare, considerent din care solicită a fi respins.

Instanța de recurs constată că, decizia instanței de apel din data de 12 decembrie 2017 a fost recepționată de către recurentă la 07 februarie 2018 (f.d. 185). Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme

de Justiție, prin prisma art. 434 din Codul de procedură civilă, consideră recursul depus la data de 06 aprilie 2018, în termen.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurenta consideră că soluția instanței de apel este vădit ilegală și neîntemeiată.

La caz, a notat recurenta că în decizia recurată au fost admise mai multe erori de sens, care confirmă că instanța de apel a dat o apreciere greșită circumstanțelor de fapt și de drept, astfel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea, or, s-a făcut referire la art. 281 Cod procedură civilă, care nu are nimic în comun cu speța dată, similar, instanța de apel a constatat precum că s-a stabilit cu certitudine că accidentul rutier a avut loc în data de 15 mai 2014 la ora 08:15, deși accidentul a avut loc la o altă oră, și anume la 18:15, ceea ce este important pentru soluția dată în speță.

A mai menționat recurenta, că instanța de apel vădit tendențios a reținut doar argumentele intimatului, fără a ține cont de argumentele expuse de către recurentă, potrivit cărora, la momentul survenirii cazului asigurat modalitatea de plată a acesteia era guvernată de prevederile art. 23 alin. 6¹ din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, asiguratul nu este obligat să prezinte dovada efectuării reparației autovehiculului, în special costurile suportate, normă materială ce l-ar obliga să o facă - nu există. Această prevedere a fost introdusă prin Legea pentru modificarea, completarea și abrogarea unor acte legislative nr. 94 din 26 aprilie 2012, intrată în vigoare în data de 20 iulie 2012.

Conform normei enunțate, dacă despăgubirea de asigurare este solicitată înainte de efectuarea reparațiilor autovehiculului, cuantumul despăgubirilor se va stabili de expertul independent, luând în calcul prețurile practice de către unitățile de specialitate sau cele prevăzute în sistemele informaționale de specialitate pentru evaluarea daunelor auto, pentru manopera aferentă reparației/înlocuirii pieselor avariate, precum și pentru părțile componente, piesele înlocuitoare noi și materiale, ceea ce a și coincis cu situația reală la acel moment.

A notat recurenta că sunt irelevante alegațiile intimatului, precum că recurenta urma să prezinte bonurile fiscale de la stația de deservire tehnică unde a fost reparat autovehiculul, argumente reținute de instanța de apel, or, în instanța de fond a fost explicat că bonurile în cauză nu au fost păstrate.

Cât privește încasarea dobânzii de întârziere, a susținut Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei, că instanța de fond a dat o apreciere corectă circumstanțelor pricinii, iar instanța de apel urma să mențină dispozițiile instanței de fond.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, recursul declarat de Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei, urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Instanța de recurs reține că argumentele conținute în cererea de recurs nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurenta nu a evidențiat în cererea de recurs formulată memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se

bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera nelegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsite de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că cererea de recurs a fost depusă după ce Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei împotriva deciziei din 12 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Negrea Rodica, reprezentată de avocatul Cebotari Serghei.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari